

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	2
1. ԴՊՐՈՑԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ.....	3
1. ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ	4
2. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ, ՈՒԺԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ	6
3. ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄԸ.....	17
4. ՍԱՀՄԱՆՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ.....	19
5. ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ	25
6. ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ.....	27
7. ՌԻՍԿԵՐԸ	32
8. ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ ԵՎ ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ	34
9. ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ.....	36
10. ՎԵՐՁԱԲԱՆ.....	38

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Յուրաքանչյուր ոք ունի կրթության իրավունք:
ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 38

«ՀՀ Լոռու մարզի Գարգառի Վ. Բալայանի անվան միջնակարգ դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպության (այսուհետ՝ դպրոց) 2023-2028 թվականների զարգացման ծրագրի մշակման և ներկայացման համար օրենսդրական հիմք են ընդունվել «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածի 12-րդ մասի 3-րդ կետը և ՀՀ կրթության, գիտության, մշակույթի և սպորտի նախարարի 2022 թվականի սեպտեմբերի 22-ի N 35-Ն և 2023 թվականի ապրիլի 18-ի N 399-Ա հրամանների պահանջները:

Դպրոցի զարգացման ծրագրի (այսուհետ՝ Ծրագիր) մեթոդաբանական հիմքերն են.

1. դպրոցի ներքին գործունեության վերջին 2 ուսումնական տարիների հաշվետվությունը,
2. «Հայաստանի Հանրապետության 2014-2025 թթ. հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագիրը»,
3. «ՀՀ կրթության զարգացման 2016-2025 թթ. պետական ծրագրի» նախագիծը:

Ծրագրի հիմքում դրվել են նաև ՀՀ կառավարության կողմից հաստատված կրթության առանձին ոլորտների ռազմավարական ծրագրերը և զարգացման հայեցակարգերը: Ծրագիրն ուղղված է դպրոցի առաջանցիկ զարգացման իրականացմանը՝ նախանշելով զարգացման գերակա ուղղություններն ու ռազմավարությունները, որոնք ուղղակիորեն բխում են դպրոցի գործունեության ներքին գնահատման արդյունքներից:

Ծրագրի հիմնամեխը դպրոցի զարգացման նոր ուղիներ գտնելն է, որոնք պետք է նպաստեն սովորողի ներդաշնակ զարգացմանը, կարողունակ քաղաքացու ձևավորմանը, ով կունենա ազգային արժանապատվության խոր գիտակցություն, ազգային արժեքների արժևորման ու դրանց պահպանման պատասխանատվություն, կկարողանա ինտեգրվել սոցիումին ու կունենա իր ներուժին և նախասիրություններին համապատասխան մասնագիտական կողմնորոշում:

ԴՊՐՈՑԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ուսումնական հաստատության առաքելությունը ցանկալի ապագայի մտապատկերն է, որը ենթադրում է ազգային հենքի վրա որակյալ կրթության ապահովում և բազմակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրական որակներով հարուստ, կյանքի դժվարին իրավիճակներում կողմնորոշվող և ճիշտ որոշումներ ընդունող անձի ձևավորում:

Դպրոցի առաքելությունը ենթադրում է՝

- Ժամանակի պահանջներին համապատասխան սերունդի կրթումն ու դաստիարակումը,
- Հանուն պետության և ազգի անվտանգության ապահովման մարտահրավերներին դիմակայելու և պայքարելու պատրաստ և ունակ մարդու ձևավորումը,
- Ուսումնական, սոցիալ-հոգեբանական, ստեղծագործական այնպիսի միջավայրի ձևավորումը, որը կապահովի յուրաքանչյուր սովորողի ստեղծագործական հմտությունների, քննադատական մտածողության, անհատական ունակությունների զարգացումը,
- Ազգային գաղափարախոսության կրող և համաշխարհային մշակութային կյանքին ինտեգրված քաղաքացու դաստիարակումը, ով ունակ կլինի դիմագրավելու ժամանակակից մարտահրավերներին և իր ավանդը ներդնելու հայկական մշակույթի զարգացման և համաշխարհային հարթակներում այն ներկայացնելու գործին,
- Յուրաքանչյուր սովորողի համար այնպիսի բարոյահոգեբանական միջավայրի ստեղծումը, որտեղ սովորողը կարող է դրսևորել իր կարողություններն առավելագույն ձևով:

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆԸ

«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքը սահմանում է. «Հանրակրթությունը անհատի, հասարակության և պետության շահերից բխող, հանրակրթության պետական կրթակարգին համապատասխան անձի ուսուցման և զարգացման գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է երեխայի, սովորողի մտավոր, նրա անձի՝ որպես ապագա քաղաքացու ձևավորմանը, ինքնուրույն կյանքին նախապատրաստմանը, մասնագիտական կողմորոշմանը և մասնագիտական կրթության նախապատրաստմանը:

Միջնակարգ դպրոցի գործունեությունը իրականացվում է պետության կրթական քաղաքականության միտումներին, համայնքի, շահառու խմբերի կարիքներին ու հնարավորություններին համապատասխան, այն միտված է իր սովորողներին ազգային հենքի վրա տարրական, հիմնական և ավագ որակյալ կրթություն տալուն՝ ապահովելով համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված քաղաքացիների ձևավորումը, որոնք կարող են իրենց կրթությունը շարունակել միջին-մասնագիտական և բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում:

Գարգառի Վ. Բալայանի անվան միջնակարգ դպրոցի գործունեության նպատակն է բավարարել հետևյալ կրթական կարիքները՝

1. Ուսումնական, սոցիալ-հոգեբանական, ստեղծագործական այնպիսի միջավայրի ձևավորումը, որը կապահովի յուրաքանչյուր սովորողի ստեղծագործական հմտությունների, քննադատական մտածողության, անհատական ունակությունների զարգացմանը:

2. Լեզվամտածողության, գրագիտության, մաթեմատիկական տրամաբանության հիմքերի ամրապնդումը:

3. Մասնագիտական կողմորոշման ապահովումը և պարզ աշխատանքային գործունեության համար անհրաժեշտ հմտությունների ձևավորումն ու զարգացումը:

4. Դրական վարքի ու բարեկիրթ վարվեցողության, կայուն և զարգացած արժեհամակարգի ձևավորումը:

5. Տարրական դպրոցում ձևավորված բարոյահոգեբանական, հայրենասիրական, գեղագիտական, էկոլոգիական ու ֆիզիկական դաստիարակության և առողջ ապրելակերպի հիմքերի ամրապնդումը:

6. Արտակարգ իրավիճակներում, բնական և տեխնածին աղետների ու կենցաղային վտանգավոր իրադրությունների մեջ ճիշտ և արագ կողմորոշվելու, անհետաձգելի բուժօգնություն ցուցաբերելու հմտությունների ձևավորումը:

7. Հայրենիքի պաշտպանությանն իր մասնակցությունն ունենալու պատրաստակամության և հետագայում զինձառայության անցնելու կարևորության գիտակցման արժևորումը:

8. Կրթական երեք աստիճաններում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող սովորողների կրթություն ստանալու հավասար իրավունքի ապահովումը:

Մենք, իսկապես, ապրում ենք այնպիսի ժամանակաշրջանում, երբ հնարավորություն ունենք կառուցելու ազատ և ուժեղ Հայաստան, իսկ դրա հիմքը հենց դպրոցն է, որը պետք է դաստիարակի հայրենասեր, գիտակից, ինքնուրույն, սրամաքանող, բարի, ազնիվ, բարոյական և մարդկային բարձր որակներով օժտված, սեփական իրավունքներն ու պարտականությունները գիտակցող, մեծ ձգտում ունեցող երեխաներ, ում համար գերխնդիրը պետք է լինի արժանապատիվ ու ազատ ապրելը:

Շատ կարևոր է դպրոցի և համայնքի՝ մասնավորապես ծնողների հետ, ակտիվ համագործակցության ապահովումը, ինչը դպրոցը կդարձնի համայնքի սոցիալ-մշակութային, տեղեկատվական, ռեսուրսային կենտրոն:

**ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆԸ,
ՈՒՃԵՂ ԵՎ ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐԸ**

❖ Ընդհանուր տեղեկություններ

«ՀՀ Լոռու մարզի Գարգառի Վ. Բալայանի անվան միջնակարգ դպրոց» պետական ոչ առևտրային կազմակերպությունը շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող, իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունեցող, հանրակրթական միջնակարգ դպրոցի ծրագրեր իրականացնող ուսումնական հաստատություն է:

«ՀՀ Լոռու մարզի Գարգառի Վ. Բալայանի անվան միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ը 22.01.2003 թվականին գրանցվել է ՀՀ իրավաբանական անձանց պետեզիստրի տարածքային բաժնում (վկայական՝ 03 Ա-057005, գրանցման համար՝ 92.210.00462, իրավաբանական անձի ծածկագիր՝ 10005205): Դպրոցի կանոնադրությունը հաստատվել է 05.10.2010 թվականին: ՀՀ ԿԳ նախարարի 30.05.2011 թվականի N 617-Ա/Ք հրամանով, ՀՀ ԿԳ նախարարի 18.03.2019 թվականի N 218-Ա/2 հրամանով և ՀՀ ԿԳՄՍ նախարարի 02.09.2021 թվականի N 1445-Ա/2 հրամանով դպրոցին տրվել են նախադպրոցական կրթական, տարրական հանրակրթական, հիմնական հանրակրթական և միջնակարգ հանրակրթական ծրագրեր իրականացնելու իրավունքի լիցենզիաներ:

Դպրոցի փոստային հասցեն է՝ ՀՀ Լոռու մարզ Գյուլագարակ համայնք գ. Գարգառ 13-րդ փ. 2. 3

Դպրոցի պաշտոնական կայք-էջի հասցեն է՝ gargar.schoolsite.am, էլեկտրոնային փոստի հասցեն՝ gargarschool@yandex.com:

Դպրոցի աշխատանքային շաբաթը 5-օրյա է, աշխատանքային ռեժիմը՝ երկհերթ:

❖ Շենքային պայմանները, նյութատեխնիկական բազան

Դպրոցի շենքը կառուցվել է 1987 թվականին որպես Գարգառ գյուղի մանկապարտեզ: 1999 թվականին շենքը վերակառուցվել է և սկսել է ծառայել որպես դպրոցի շենք: 2005 թվականին կառուցվել է դպրոցի սպորտդահլիճը:

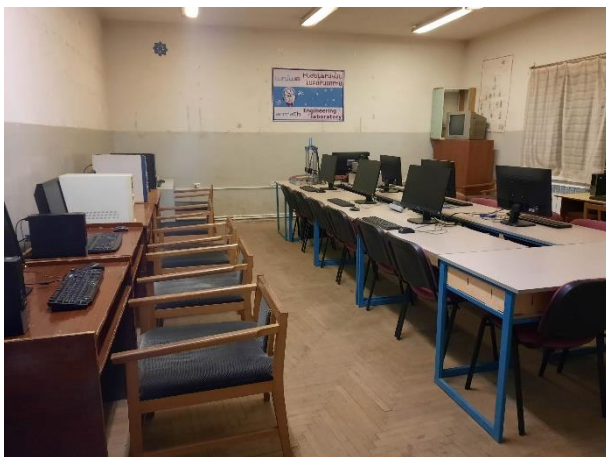
Դպրոցում առկա են 11 դասասենյակ, 2 աշխատասենյակ, 1 գրադարան (գտնվում է դպրոցի նախկին փայտաշեն մասնաշենքում), 1 հանդիսությունների դահլիճ (հարմարեցված), 1 համակարգչային սենյակ, 1 խոհանոց, 3 սանհանգույց:

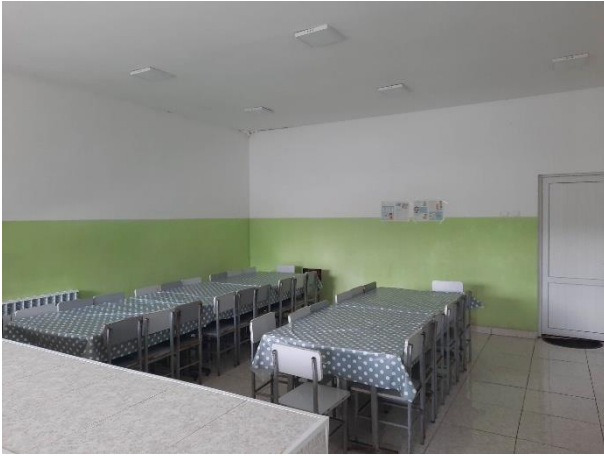
Դպրոցի շենքը

Դպրոցի միջանցքները

Համակարգչային սենյակ

Խոհանոց

Սպորտդահլիճ

Շենքային պայմանների վերլուծությունը	
Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
✓ Դպրոցը գազաֆիկացված է, ունի կենտրոնացված ջեռուցման համակարգ: ✓ Առկա է շուրջօրյա ջրամատակարարում: ✓ Դպրոցի տարածքը ցանկապատված է և անվտանգ է սովորողների ազատ տեղաշարժի համար: ✓ Առկա է թեքահարթակ:	✓ Դպրոցի շենքը ոչ տիպային է: ✓ Դասասենյակներն ու առանձնասենյակներն ունեն վերանորոգման և ներքին հարդարման կարիք: ✓ Կա դասասենյակների պակաս, ինչի պատճառով դասապրոցեսը կազմակերպվում է երկհերթ ռեժիմով: ✓ Բակային տարածքը փոքր է:

✓ Դպրոցի բոլոր պատուհանները վերջին տարիներին փոխարինվել են նորերով: ✓ Առկա է ապաստարան:	✓ Հանդիսությունների դահլիճը հարմարեցված է և ոչ միշտ է բավարարում այնտեղ անցկացվող միջոցառումների կարիքներին: ✓ Չկա մարզահրապարակ: ✓ Մարզադահլիճում բացակայում է ջեռուցումը: ✓ Կա առարկայական լաբորատորիաների պակաս, իսկ դպրոցի միակ՝ ֆիզիկայի լաբորատորիան ունի լուրջ վերազինման կարիք: ✓ ՆԶՊ, շախմատ առարկաները, առարկայական սենյակների բացակայության պատճառով, դասավանդվում են դասասենյակներում: ✓ Գրադարանը գտնվում է դպրոցի նախկին փայտաշեն մասնաշենքում, դպրոցի շենքից մոտ 150 մետր հեռավորության վրա, ինչը լրացուցիչ դժվարություններ է առաջացնում:

Նյութատեխնիկական պայմանների վերլուծությունը	
Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
✓ Առկա են բավարար քանակով աշակերտական նստարաններ: ✓ Խոհանոցն ապահովված է անհրաժեշտ սարքավորումներով և սպասքով: ✓ Առկա է ֆիզիկայի լաբորատորիա:	✓ Դպրոցական գույքի զգալի մասը հնամաշ է: ✓ Կա պահարանների և գրատախտակների կարիք: ✓ Չկան բավարար քանակով համակարգիչներ:

✓ Առկա է ինտերնետ կապ:	✓ Դպրոցը չունի պրոյեկտոր: ✓ Մարզագույքի ոչ բավարար քանակ: ✓ Լաբորատոր և դիդակտիկ նյութերի, ուսումնական պաստառների, քարտեզների մաշվածություն և ոչ բավարար քանակ: ✓ Գրադարանում ժամանակակից գրականության ոչ բավարար քանակ:

❖ Նորմատիվ փաստաթղթեր

Դպրոցն ունի ԿԳՄՄՆ կողմից հաստատված պարտադիր առկայության և գործածության ենթակա բոլոր անհրաժեշտ փաստաթղթերը: Դրանք վարվում են կարգերի պահանջներին համապատասխան՝

1. Պետական գրանցման վկայական,
2. Դպրոցի կանոնադրություն,
3. Լիցենզիա՝ ըստ կրթական ծրագրերի աստիճանի և սահմանային տեղերի,
4. Դպրոցի զարգացման ծրագիր,
5. Առարկայական ծրագրեր,
6. Ներքին կարգապահական կանոններ,
7. Դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների տարեկան պլան,
8. Հաշվետվություն դպրոցի ամենամյա գործունեության մասին,
9. Դպրոցի շենքի սեփականության վկայական,
10. Սովորողների շարժի մատյան,
11. Սովորողների անձնական գործ (էլեկտրոնային),
12. Հիմնական կրթության վկայականների բաշխման մատյան,
13. Միջնակարգ կրթության ատեստատների բաշխման մատյան,
13. Աշխատողների հրամանագիրք,
14. Աշակերտների հրամանագիրք,
15. Աշխատողների անձնական գործ (էլեկտրոնային),
16. Դպրոցի մանկավարժական, առարկայական մեթոդական միավորումների, ծնողական, աշակերտական խորհուրդների արձանագրությունների մատյաններ,
17. Դպրոցի ամենամյա եկամուտների և ծախսերի նախահաշիվ,
18. Հաստիքացուցակ,

19. Տարիֆիկացիոն ցուցակ,

20. Ուսուցիչների բաց թողած և փոխարինած ժամերի հաշվառման մատյան:

Վերոնշյալ փաստաթղթերը լրացվում են՝ համաձայն խորհրդակցական մարմինների, մանկավարժական խորհրդի, աշակերտական խորհրդի, առարկայական մեթոդավորումների օրինակելի կանոնադրությունների հիման վրա մշակված կանոնադրությունների, որտեղ նկարագրվում է յուրաքանչյուր փաստաթղթի վարման գործընթացը և նշվում պատասխանատու անձը:

❖ Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները

Դպրոցում գործում են կառավարման և խորհրդակցական հետևյալ մարմինները.

- Կառավարման խորհուրդ (միացյալ Ամրակիցի միջնակարգ դպրոցի և Պուշկինոյի հիմնական դպրոցի հետ)՝ 19 անդամ,
- Մանկավարժական խորհուրդ՝ 25 անդամ,
- Ծնողական խորհուրդ՝ 12 անդամ,
- Աշակերտական խորհուրդ՝ 14 անդամ:

Բոլոր խորհրդակցական մարմիններն ունեն իրենց կանոնադրությունը՝ մշակված օրինակելի կանոնադրությունների հիման վրա:

Կառավարման մարմնի և տնօրենի համագործակցության վերլուծությունը	
Ուժեղ կողմեր	Թույլ կողմեր
✓ Կառավարման մարմինը գործում է հաստատության կանոնադրության և այլ իրավական ակտերին համապատասխան:	✓ Խորհրդի անդամների զբաղվածության պատճառով երբեմն խորհրդի նիստերի ժամանակ լինում են բացակայություններ:
✓ Կառավարման խորհրդի անդամները միշտ պատրաստակամ են տնօրենի և մյուս խորհրդակցական մարմինների հետ համագործակցությանը:	✓ Երբեմն խորհրդի անդամների մոտ նկատվում է նախաձեռնողականության պակաս:
✓ Խորհրդի անդամների և տնօրենի միջև ձևավորվել է հարգալից, աշխատանքային և արդյունավետ միջավայր:	

❖ Համագործակցությունը համայնքի, կրթության կառավարման մարմինների և շահառու կազմակերպությունների հետ

Դպրոցը համագործակցում է համայնքի հետ, աջակցում համայնքի կազմակերպած միջոցառումների անցկացմանը՝ համատեղ շաբաթօրյակ, ծառատունկ, հանդիպումներ: Համայնքի ներկայացուցիչները հրավիրվում են մասնակցելու դպրոցում կազմակերպվող միջոցառումներին և տոնակատարություններին:

Բավականին սերտ և արդյունավետ է նաև դպրոց-ծնող համագործակցությունը: Ծնողական խորհուրդը ակտիվորեն ներգրավված է դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքներում և մշտապես իրազեկ է դպրոցի նորություններին, նախաձեռնություններին ու միջոցառումներին:

Դպրոցի համագործակցում է նաև ԿԳՄՄՆ-ի, Լոռու մարզպետարանի, Գյուլագարակ խոշորացված համայնքի համայնքապետարանի, Գարգառի վարչական շրջանի աշխատակազմի, ԿԶՆԱԿ-ի, ԳԹԿ-ի, ԿՏԱԿ-ի, ՏՄԱԿ-ի և այլ մարմինների ու կազմակերպությունների հետ:

❖ Մանկավարժական և ուսումնաօժանդակ համակազմ

Դպրոցում աշխատում է 21 ուսուցիչ և 14 ոչ ուսուցչական աշխատող:

Բոլոր ուսուցիչները՝ բացառությամբ 1 ուսուցչի, ունեն բարձրագույն մասնագիտական կրթություն:

Ուսուցիչներն աշխատում են միջին ծանրաբեռնվածությամբ:

Ուսուցիչները պարբերաբար մասնակցում են տարբեր մասնագիտական սեմինարների, դասընթացների և վերապատրաստումների: Յուրաքանչյուր տարի ուսուցիչների 1/5-ը մասնակցում է ուսուցիչների հերթական ատեստավորման: 2023 թ. չորս ուսուցիչ մասնակցելու է նաև ուսուցիչների կամավոր ատեստավորմանը:

Գարգառի Վ. Բալայանի անվան միջնակարգ դպրոցում՝ որպես մենթոր դպրոց, 2023 թ. մայիս-հունիս ամիսներին կազմակերպվել են հանրակրթական դպրոցների 2-րդ, 5-րդ, 7-րդ և 10-րդ դասարանների ՀՊԶ-ի և առարկայական ծրագրերի ներդրման նպատակով ԿԶՆԱԿ-ի կողմից իրականացվող վերապատրաստումներ, որոնց ժամանակ դպրոցի տնօրենի պաշտոնակատարը և երեք ուսուցիչներ հանդես են եկել որպես վերապատրաստողներ, իսկ դպրոցի մյուս ուսուցիչները հաջողությամբ մասնակցել են վերապատրաստումներին:

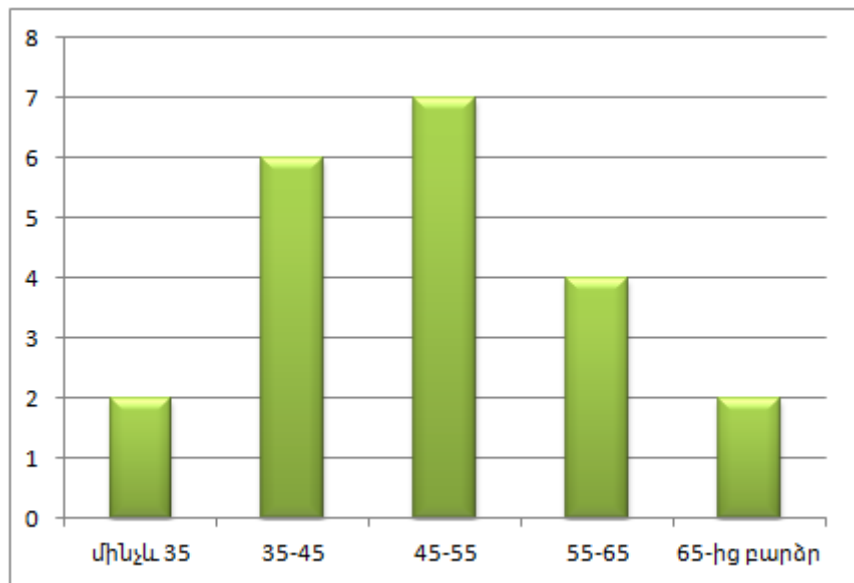
Դպրոցում տնօրինության կողմից ստեղծվել է աշխատակազմի արժևորման, խրախուսման և ինքնակրթության հնարավորության մթնոլորտ: Պարբերաբար աշխատանքներ են տարվում մանկավարժների մասնագիտական որակավորման մակարդակի բարձրացման ուղղությամբ, մանկավարժներին իրականացվում է աջակցություն մեթոդական, հետազոտական և փորձարարական աշխատանքներ իրականացնելու համար: Աշխատանքի մեջ լավ արդյունքներ գրանցած

մանկավարժները պարբերաբար պարզևատրվում են շնորհակալագրերով, երբեմն նաև պարզևավճարներով:

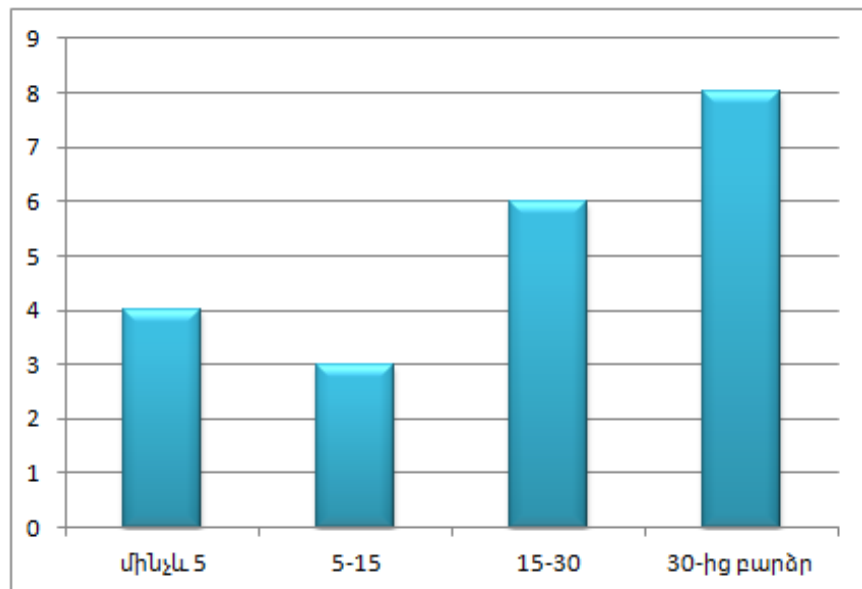
Դպրոցում գործում է առարկայական 4 մեթոդախմբում՝

- Հումանիտար,
- Բնագիտական,
- Օտար լեզուների,
- Դասվարական:

Ուսուցիչների թվաքանակը ըստ տարիքի

Ուսուցիչների թվաքանակը ըստ մանկավարժական ստաժի

❖ Աշակերտական համակազմ

2023-2024 ուստարում ըստ նախնական կոմպլետավորման դպրոցում սովորելու է 153 աշակերտ: Աշակերտների քանակն ըստ դասարանների՝

- 1-ին դասարան՝ 8 աշակերտ,
- 2-րդ դասարան՝ 13 աշակերտ,
- 3-րդ դասարան՝ 16 աշակերտ,
- 4-րդ դասարան՝ 13 աշակերտ,
- 5-րդ դասարան՝ 17 աշակերտ,
- 6-րդ դասարան՝ 13 աշակերտ,
- 7-րդ դասարան՝ 16 աշակերտ,
- 8-րդ դասարան՝ 18 աշակերտ,
- 9-րդ դասարան՝ 20 աշակերտ,
- 10-րդ դասարան՝ 5 աշակերտ,
- 11-րդ դասարան՝ 5 աշակերտ,
- 12-րդ դասարան՝ 9 աշակերտ:

Դպրոցում գործում է նախակրթարան, ուր 2023-2024 ուստարում հաճախելու է 11 սան:

❖ Նորարարություն և տեխնոլոգիաներ

Այսօրվա դպրոցը կարող է հաջողության հասնել այն դեպքում, եթե այն ամեն առումով նորարական է, այնտեղ չեն անտեսվում նոր տեխնոլոգիաներն ու նրանց հետ կապված հնարավորությունները: Այս առումով դպրոցի համար մեծ ձեռքբերում է Արմաթ ինժեներական լաբորատորիայի առկայությունը: Հայաստանը SS տեխնոլոգիաների զարգացման հարցում ունի հեռանկար, և այս լաբորատորիայի շնորհիվ աշակերտները հնարավորություն ունեն փոքր տարիքից ծանոթանալ ծրագրավորմանը, եռաչափ մոդելավորմանը, ռոբոտաշինությանը, որը կօգնի հետագայում ճիշտ մասնագիտություն ընտրելու հարցում:

SZS տեխնոլոգիաները լայնորեն կիրառվում են նաև դասապրոցեսի ընթացքում՝ տեսադասերի, ինտերակտիվ վարժությունների, առարկայական սահիկաշարերի պատրաստման և ցուցադրության միջոցով:

Սակայն, համակարգչային տեխնիկայի ոչ բավարար քանակը թույլ չի տալիս լիովին կիրառել SZS տեխնոլոգիաները և մեթոդները:

❖ Դպրոցի տրամադրած կրթության որակը

Դպրոցում ուսումնական գործընթացն իրականացվում է համաձայն չափորոշչային պահանջների: Յուրաքանչյուր ուսումնական տարվա սկզբին, պետական չափորոշիչներին և ծրագրերին համապատասխան, կազմվում է դպրոցի

ուսումնական պլանը, մշակվում են առարկայական թեմատիկ պլանները: Ուսումնական տարվա ընթացքում տնօրինության վերահսկողությամբ ապահովվում է աշակերտների մասնակցությունը օլիմպիադաներին, կազմակերպվում են առարկայական շաբաթներ, բաց դասեր, քննարկումներ և այլ միջոցառումներ: 4-րդ, 9-րդ և 12-րդ դասարաններում հավուր պատշաճի կազմակերպվում են սովորողների գիտելիքների ստուգման, ավարտական և պետական ավարտական քննությունները: Տնօրինության և մեթոդմիավորումների նախագահների կողմից պարբերաբար իրականացվում են մշտադիտարկումներ և առարկաների դասավանդման դրվածքի ուսումնասիրություններ:

Յուրաքանչյուր երեխայի համար, այդ թվում՝ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող, ստեղծված են անհրաժեշտ պայմաններ և հարմարեցված միջավայր կրթական գործընթացին առավելագույն մասնակցության և հանրակրթության պետական չափորոշչով սահմանված արդյունքի ապահովման համար: Ուսումնական պրոցեսի ընթացքում սովորողների համար ստեղծվում են բոլոր պայմանները և հոգեբանական մթնոլորտը ազատ խոսքի, դատողություն անելու, վերլուծելու, հաղորդակցվելու, որոշումներ ընդունելու համար, ինչի շնորհիվ ձևավորվել է բազմակարծիք և մասնակցային արժեքային միջավայր:

Եվ մանկավարժական կոլեկտիվում, և աշակերտական համայնքում ձևավորվել է թիմային աշխատանքի և համագործակցային հարաբերությունների միջավայր:

2023-2024 ուստարում 2-րդ, 5-րդ և 7-րդ դասարաններում ուսումնական գործընթացը կազմակերպվելու է Հանրակրթության պետական չափորոշչի և առարկայական նոր չափորոշիչների ու ծրագրերի պահանջների հիման վրա, ինչը, վստահաբար, կհանգեցնի կրթության որակի բարձրացմանը և ուսուցիչների կարողությունների, հմտությունների զարգացմանը:

❖ **Դպրոցի կատարած ծախսերի վերլուծությունը**

Դպրոցի ֆինանսավորման հիմնական աղբյուրը պետական բյուջեի հատկացումներն են, որոնցից էլ ձևավորվում է դպրոցի բյուջեն: Բյուջեի ծախսերի հիմնական ուղղություններն են՝

- ✓ Աշխատավարձ,
- ✓ Ջեռուցում, էլեկտրաէներգիա,
- ✓ Կոմունալ այլ ծառայություններ,
- ✓ Մնուկ
- ✓ Տնտեսական ապրանքներ,
- ✓ Գրենական ապրանքներ
- ✓ Մասնագիտական ծառայություններ,
- ✓ Այլ ծախսեր:

Բյուջեի մեծ մասն ուղղվում է աշխատավարձի և դպրոցի պահպանման ծախսերի վճարմանը, և, ցավոք, ուսումնական նպատակների համար հնարավորություն է լինում հատկացնել խիստ սահմանափակ միջոցներ: Ուսումնական նպատակով ծախսերը հիմնականում կատարվում են հետևյալ ուղղություններով`

- ✓ Վերապատրաստումներ,
- ✓ Հետազոտական և նախագծային աշխատանքներ,
- ✓ Համակարգչային ծառայություններ:

ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ՍԱՀՄԱՆՈՒՄԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագրի գլխավոր նպատակը բխում է դպրոցի գործունեության հիմնական նպատակից՝ ապահովել սովորողների մտավոր, հոգևոր, ֆիզիկական և սոցիալական ունակությունների համակողմանի ու ներդաշնակ զարգացումը, նրանց պատշաճ վարքի և վարվելակերպի ձևավորումը, մասնագիտական կողմնորոշումը՝ հաշվի առնելով սովորողների կրթական պահանջմունքներն ու նախասիրությունները, դպրոցի առանձնահատկությունները, համայնքի կարիքներն ու պահանջները, սովորողների համար ստեղծել բարենպաստ, ապահով և հաճելի կրթական միջավայր: Դպրոցի զարգացման ծրագրի գլխավոր նպատակը հնարավոր է արդյունավետորեն իրագործել, եթե դպրոցն ունենա անհրաժեշտ պայմանները և ապահովի հիմնական ընդհանուր բարձրորակ հանրակրթական ծրագիր: Այս ամենին հասնելու համար մեր դպրոցի առջև դրված են հետևյալ նպատակները՝

- Ժամանակակից կրթական պահանջներին բավարարող ուսումնական միջավայրի ապահովում,
- Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի անընդհատ թարմացում,
- Դպրոցի՝ որպես նորարարությունների ակտիվ ներդրման և համայնքի կրթամշակութային կենտրոնի դերի աճ,
- Կրթության որակի բարձրացում,
- Ուսուցման արդյունավետության բարձրացում,
- Կրթական և մեթոդական նորարարությունների ներմուծում՝ միտված կրթության բովանդակության արդիականացմանը,
- Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակավորման կատարելագործում,
- Սովորողների ինտեգրում հասարակական կյանքին, նրանց մոտ ազգային և համամարդկային արժեքների ձևավորում,
- Սովորողների մոտ ռազմահայրենասիրական դաստիարակության բարձր մակարդակի ապահովում,
- Սովորողների առավելագույն ընդգրկում արտադպրոցական և արտադասարանական աշխատանքներին,
- Սովորողների ֆիզիկական դաստիարակության աճ,

- Աշակերտական ինքնավարության կատարելագործում,
- Դպրոց-պետություն, դպրոց-համայնք երկխոսության արդյունավետ հարթակների խրախուսում,
- Դպրոց-համայնք-ծնող կապի ամրապնդում,
- Ծնողական համայնքի դերի բարձրացում,
- Խորհրդակցական մարմինների արդյունավետ համագործակցություն:

**ՄԱՀՄԱՆՎԱԾ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԻ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ
ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄՆ ԱՊԱՀՈՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ
ԵՎ ՄԻՋՈՑԱՌՈՒՄՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑԸ**

Նշված նպատակների և խնդիրների իրականացմանը հասնելու նպատակով մշակել են միջոցառումների և գործողությունների պլան-ժամանակացույց, որտեղ մշակված են համապատասխան գործողությունները, հստակեցված են կատարողները և կատարման ժամկետները՝

h/h	Միջոցառում / Գործողություն	Արդյունք	Կատարող / Պատասխանատու	Ֆինանսավորման աղբյուր	Կատարման ժամկետ
Դպրոցի շենքային պայմանների և ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներն ու գործողությունները					
1	Դասասենյակների վերանորոգում	Կունենանք ավելի մաքուր, գեղեցիկ և հարմարավետ միջավայր	Տնօրեն, վարչատնտեսական համակարգող	Պետական բյուջե, դրամաշնորհային ծրագրեր, հովանավորչական միջոցներ	մինչև 2025 թ. ավարտ
2	Մարզադահլիճի ջեռուցում	Հնարավորություն կստեղծվի ֆիզկուլտուրա առարկայի դասերը ցուրտ եղանակին ևս անցկացնել մարզադահլիճում			մինչև 2026 թ. ավարտ
3	Գրադարանի տեղափոխում դպրոցի շենք	Գրադարանից օգտվելը աշակերտների համար կդառնա ավելի մատչելի			մինչև 2024 թ. ավարտ
4	Դպրոցի տարածքի բարեկարգում և կանաչապատում	Կունենանք ավելի գեղեցիկ և հաճելի միջավայր			Յուրաքանչյուր տարի

5	Ցանկապատի վերանորոգում	Դպրոցի տարածքը կդառնա ավելի գեղեցիկ և ապահով	Տնօրեն, վարչատնտեսական համակարգող	Պետական բյուջե, դրամաշնորհային ծրագրեր, հովանավորչական միջոցներ	մինչև 2024 թ. ավարտ
Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի համալրման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներն ու գործողությունները					
6	Նոր դպրոցական գույքի՝ սեղանների, նստարանների և գրապահարանների ձեռքբերում	Դպրոցական միջավայրը կդառնա ավելի հարմարավետ և գեղեցիկ			մինչև 2026 թ. ավարտ
7	Համակարգչային սենյակի վերազինում. համակարգիչների, պրոյեկտորի, էլեկտրոնային գրատախտակի ձեռքբերում	Աշակերտները հնարավորություն կստանան ստանալ լիարժեք համակարգչային կրթություն	Տնօրեն, վարչատնտեսական համակարգող	Պետական բյուջե, դրամաշնորհային ծրագրեր, հովանավորչական միջոցներ	մինչև 2024 թ. ավարտ
8	Ֆիզիկայի լաբորատորիայի սարքավորումների և լաբորատոր նյութերի թարմացում	Բնագիտական առարկաների ուսուցումը կդառնա ավելի արդյունավետ և հետաքրքիր			մինչև 2024 թ. ավարտ
9	Կենսաբանության և քիմիայի կաբինետի ստեղծում				մինչև 2025 թ. ավարտ

10	Դպրոցի մանկավարժահոգեբանական աջակցող խմբի կաբինետի ստեղծում	ԿԱՊԿՈՒ սովորողների համար կստեղծվի ավելի բարենպաստ միջավայր			մինչև 2023 թ. ավարտ
11	Ընթերցասարահի ստեղծում	Դպրոցում կլիթանվի ընթերցասիրությունը	Տնօրեն, վարչատնտեսական համակարգող	Պետական բյուջե	մինչև 2024 թ. ավարտ
12	ՆԶՊ դասասենյակի ստեղծում	ՆԶՊ դասաժամերը կանցնեն ավելի արդյունավետ ու նպատակային			մինչև 2023 թ. ավարտ
Կազմակերպչական և մեթոդական աշխատանքների ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներն ու գործողությունները					
13	Անձնակազմի ինտենսիվ վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում՝ կարողունակությունների վրա հիմնված կրթության բաղադրիչին անցնելու նպատակով	Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակավորման կատարելագործում	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ	-	Յուրաքանչյուր տարի
14	Վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում՝ նախագծային ուսուցման, ուսումնահետազոտական աշխատանքների անցկացման վերաբերյալ				

15	SZS գործիքների հետագա ընդլայնման համար վերապատրաստման դասընթացների կազմակերպում				
16	Մեթոդական սեմինարների, քննարկումների, փորձի փոխանակման միջոցառումների կազմակերպում՝ այլ գործընկերների դպրոցների հետ սերտ գործակցությամբ	Մանկավարժական համակազմի մասնագիտական որակավորման կատարելագործում	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ	-	Յուրաքանչյուր տարի
17	Մանկավարժների փորձարարական աշխատանքների իրականացման համար պայմանների ստեղծում				
Կրթության որակի և ուսուցման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներն ու գործողությունները					
18	Անգլերեն առարկայի՝ որպես երրորդ օտար լեզվի ներդրում	Կրթության որակը և ուսուցման արդյունավետությունը	Տնօրեն	-	2024 թ.
19	Առարկայական միամսյակների անցկացման պրակտիկայի ապահովում		Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ	-	Յուրաքանչյուր տարի

20	Շնորհալի սովորողների բացահայտում՝ նրանց ընդգրկելով համադպրոցական միջոցառումներին, ցերեկույթներին և մրցույթներին				
21	Բնագիտական առարկաների նկատմամբ սովորողների հետքրքրությունը խթանելու նպատակով աշակերտական կոնֆերանսների, մրցույթների, վիկտորինաների, ֆորումների կազմակերպում	Կբարձրանա կրթության որակը և ուսուցման արդյունավետությունը	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ, դասղեկներ	-	Յուրաքանչյուր տարի
22	Արվեստագետների, գրողների, գիտության և ռազմարվեստի ներկայացուցիչների հետ հանդիպումների կազմակերպում				
23	Հայաստանյան տարբեր պատմամշակութային օջախներ ճանաչողական էքսկուրսիաների կազմակերպում				

24	Գործընկեր դպրոցների հետ գործակցությամբ աշակերտական կոնֆերանսների, նախագծային աշխատանքների, փորձի փոխանակման տարբեր միջոցառումների կազմակերպում	Կբարձրանա կրթության որակը և ուսուցման արդյունավետությունը	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ	-	Յուրաքանչյուր տարի
Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների հետ նախատեսվող միջոցառումներն ու գործողությունները					
25	Շրջանավարտների խորհրդի ձևավորում	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների դերը կբարձրանա և դպրոցի գործունեությանը ավելի նշանակալի մասնակցություն կունենան	Տնօրեն	-	2023 թ.
26	Դպրոցի գործունեությանը կառավարման խորհրդի մասնակցության ավելացում		Տնօրեն		Յուրաքանչյուր տարի
27	Ծնողների համար հոգեբանական-մանկավարժական կրթության կազմակերպում		Տնօրեն, հոգեբան		
28	Ծնողների հետ հանդիպումների ու շարունակական աշխատանքների կազմակերպում		Տնօրեն, փոխտնօրեն, դասղեկներ		
29	Աշակերտական խորհրդի ինքնավարության կատարելագործում		Տնօրեն, փոխտնօրեն		

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒՆԵՐԸ

Ծրագրի կատարման և դրանում արտացոլված նպատակների և գործողությունների իրականացման հիմնական պատասխանատուն, իհարկե, դպրոցի տնօրենն է: Տնօրենը սահմանում է աշխատողների աշխատանքային պարտականությունները, աշխատանքային ռեժիմը, ստեղծում պայմաններ նրանց մասնագիտական որակավորման բարձրացման համար, խրախուսում և խթանում է աշխատողների ստեղծագործական նախաձեռնությունը, վերահսկողություն է իրականացնում դասավանդման բովանդակության, սովորողների գիտելիքների յուրացման որակի, նրանց վարքի, արտադասարանական և արտադպրոցական աշխատանքների կազմակերպման, հանրակրթական դպրոցի աշխատողների կողմից իրենց աշխատանքային պարտականությունների կատարման նկատմամբ, ապահովում է ներքին աշխատանքային կարգապահության կանոնների, աշխատանքի պաշտպանության և անվտանգության տեխնիկայի պահպանումը, ուսումնական պլանին համապատասխան ապահովում է կրթական ծրագրերի իրականացումը, կրթական գործընթացի կազմակերպումը և կրում է պատասխանատվություն կրթության որակի և բովանդակության համար:

Սակայն դպրոցի գործունեությունը լիարժեք և արդյունավետ կազմակերպելու գործում անչափ կարևոր է կառավարման և խորհրդակցական բոլոր մարմինների՝ կառավարման, մանկավարժական, ծնողական և աշակերտական խորհուրդների համագործակցված ու բարեխիղճ աշխատանքը:

Դպրոցի գործունեությունը պետք է հենվի ժողովրդավարության և մարդասիրության սկզբունքների վրա, և այն պետք է լինի թափանցիկ: Այդ իսկ նպատակով անհրաժեշտ է, որ դպրոցի **կառավարման խորհուրդը՝**

1. Մասնակից լինի դպրոցի ամենօրյա բնականոն գործունեությանը:
2. Դպրոցում մասնակցի լրացուցիչ ծրագրերի իրականացմանը:
3. Մասնակից լինի դպրոցի շենքի, օժանդակ տարածքի, նոր գույքի ձեռքբերման և պահպանության գործերին:
4. Մասնակցի դպրոցի պահպանման համար լրացուցիչ միջոցների հայթայթման գործին:
5. Մասնակցի դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի հարստացման աշխատանքներին:

Մանկավարժական խորհուրդը պետք է պատշաճորեն կատարի կանոնադրությամբ իրեն վերապահված գործառույթները, քննարկի նաև զարգացման ծրագրի իրագործման հետ կապված խնդիրները, անդրադառնա ընթացիկ հարցերին և կոլեկտիվ պատասխանատվություն կրի ընդունված որոշումների համար:

Ծնողական խորհուրդը պետք է դառնա առավել արդյունավետ վերահսկողական օղակ: Այս արդյունքներին հասնելու համար անհրաժեշտ է՝

1. Ամրապնդել դպրոց-ծնող կապը, որը կնպաստի դպրոցի ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների մակարդակի բարձրացմանը:
2. Կազմակերպել դպրոց-աշակերտ-ծնող օղակներն ամրապնդող միջոցառումներ:
3. Ամրապնդել ծնողական և աշակերտական խորհուրդների կապը դպրոցի կառավարման և մանկավարժական խորհուրդների հետ:
4. Ապահովել ծնողների մասնակցությունը աշակերտների արտադպրոցական և արտադասարանական դաստիարակչական աշխատանքներին:
5. Կազմակերպել հանդիպումներ, խորհրդակցություններ և խորհրդատվություններ ծնողների համար, որտեղ կներկայացվեն դպրոցի գործունեության, վիճակի ու հեռանկարային ծրագրերի, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների մասին:
6. Լսել և քննարկել ծնողներին հետաքրքրող հարցեր:
7. Ծնողներին մասնակից դարձնել դպրոցի ուսումնանյութական բազայի հարստացման գործին:

Աշակերտական խորհուրդը պետք է ակտիվ մասնակցություն ունենա դպրոցի շրջանակներում աշակերտներին վերաբերող հարցերում որոշումների կայացմանը, կարողանա ազատ արտահայտել իր կարծիքը, լինի նախաձեռնող:

Կարծում եմ, որ դպրոցը միայն կշահի, եթե աշակերտական խորհուրդը ժողովրդավարության և ինքնավարության սկզբունքներին համապատասխան ազատորեն կարծիք ներկայացնի դպրոցի կառավարման և խորհրդակցական մյուս մարմիններին:

ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԻ ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ՉԱՓԱՆԻՇՆԵՐԸ

Դպրոցի զարգացման ծրագրի գնահատումը ծրագրի գործողություններով պլանավորած և իրականացված արդյունքների համեմատական գործընթաց է:

Որպես գնահատման գործիքներ պետք է ծառայեն յուրաքանչյուր գործողության առանձնահատկություններից բխող ցուցանիշները, որոնց միջոցով պետք է չափվեն ակնկալիքների կատարողականները: Ցուցանիշներն անհրաժեշտ են ժամանակի ընթացքում դպրոցի գործունեության մեջ տեղի ունեցող փոփոխությունները, ուղղությունները բացահայտելու և գնահատելու համար:

Ծրագրում ներառված յուրաքանչյուր գործողություն և իրականացված արդյունք գնահատելու համար մշակել են հետևյալ չափանիշները՝

N	Գնահատման ենթակա գործողություն	Արդյունքի գնահատականը	Արդյունքի գնահատման չափանիշները
1	Դպրոցի շենքային պայմանների և ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ (նոր դասասենյակների կառուցում, դասասենյակների վերանորոգում, մարզադահլիճի շեռուցում, գրադարանի տեղափոխում դպրոցի շենք և այլն)	Գերազանց	Նախատեսված աշխատանքները ամբողջությամբ կատարվել են:
		Լավ	Նախատեսված աշխատանքների մեծ մասը կատարվել է:
		Բավարար	Նախատեսված աշխատանքների մի մասը կատարվել է:
		Անբավարար	Նախատեսված աշխատանքները չեն կատարվել:
2	Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի համալրման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ (նոր դպրոցական գույքի ձեռքբերում, համակարգչային	Գերազանց	Նախատեսված գույքը, տեխնիկական և այլ պարագաները ամբողջությամբ ձեռք են բերվել:
		Լավ	Նախատեսված գույքի, տեխնիկայի և այլ պարագաների մեծ մասը ձեռք է բերվել:

	սենյակի վերազինում, ֆիզիկայի լաբորատորիայի սարքավորումների և լաբորատոր նյութերի թարմացում և այլն)	Բավարար	Նախատեսված գույքի, տեխնիկայի և այլ պարագաների մի մասը ձեռք է բերվել:
		Անբավարար	Նախատեսված գույքը, տեխնիկան և այլ պարագաները ձեռք չեն բերվել:
3	Կազմակերպչական և մեթոդական աշխատանքների ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ (անձնակազմի վերապատրաստման դասընթացների, սեմինարների, քննարկումների, փորձի փոխանակման միջոցառումների կազմակերպում և այլն)	Գերազանց	Նախատեսված միջոցառումները, դասընթացները, քննարկումները ամբողջությամբ իրականացվել են, ստեղծված են մասնագիտական զարգացման, ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները, ստեղծվել է անձնակազմի արժևորման, խրախուսման և ինքնակրթության միջավայր:
		Լավ	Նախատեսված միջոցառումները, դասընթացները, քննարկումները հիմնականում իրականացվել են, ստեղծված են մասնագիտական զարգացման, ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ գրեթե բոլոր պայմանները, ստեղծվել է անձնակազմի արժևորման, խրախուսման և ինքնակրթության միջավայր:
		Բավարար	Նախատեսված միջոցառումների, դասընթացների, քննարկումների մի մասը իրականացվել է, որոշ չափով ստեղծված են մասնագիտական զարգացման, ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ պայմաններ, որոշակիորեն ստեղծվել է անձնակազմի արժևորման, խրախուսման և ինքնակրթության միջավայր:

		Անբավարար	Նախատեսված միջոցառումները, դասընթացները, քննարկումները ամբողջությամբ չեն իրականացվել, ստեղծված չեն մասնագիտական զարգացման, ինքնադրսևորման համար անհրաժեշտ բոլոր պայմանները, անձնակազմի արժևորման, խրախուսման և ինքնակրթության միջավայր չկա:
4	Կրթության որակի և ուսուցման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ (կոնֆերանսների, մրցույթների, վիկտորիանաների, ֆորումների կազմակերպում և այլն)	Գերազանց	Նախատեսված միջոցառումներն ու գործողություններն ամբողջությամբ իրականացվել են, կա կրթության որակի և առաջադիմության զգալի աճ, ստեղծված է բազմակարծիք, ներառական և մասնակցային արժեքային միջավայր, բացառված են հալածանքի, օտարման և բռնության դեպքերը:
		Լավ	Նախատեսված միջոցառումներն ու գործողություններն հիմնականում իրականացվել են, կա կրթության որակի և առաջադիմության աճ, հիմնականում ստեղծված է բազմակարծիք, ներառական և մասնակցային արժեքային միջավայր, գրեթե բացառված են հալածանքի, օտարման և բռնության դեպքերը:

		Բավարար	Նախատեսված միջոցառումներն ու գործողություններն որոշ չափով իրականացվել են, կա կրթության որակի և առաջադիմության որոշակի աճ, որոշակիորեն ստեղծված է բազմակարծիք, ներառական և մասնակցային արժեքային միջավայր, որոշ չափով բացառված են հալածանքի, օտարման և բռնության դեպքերը:
		Անբավարար	Նախատեսված միջոցառումներն ու գործողություններն ամբողջությամբ չեն իրականացվել, չկա կրթության որակի և առաջադիմության աճ, ստեղծված չէ բազմակարծիք, ներառական և մասնակցային արժեքային միջավայր, բացառված չեն հալածանքի, օտարման և բռնության դեպքերը:
5	Կառավարման, խորհրդակցական և այլ մարմինների հետ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ (կառավարման, ծնողական և աշակերտական խորհուրդների ավելի մեծ ներգրավում ուսումնական գործընթացում, դպրոց-համայնք կապի ամրապնդում, արտադպրոցական միջոցառումների և երկարօրյա ուսուցման կազմակերպում)	Գերազանց	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները ակտիվորեն ներգրավված են ուսումնական գործընթացում, առկա է դպրոց համայնք ամուր և արդյունավետ համագործակցություն, հաճախակի իրականացվում են արտադպրոցական միջոցառումներ, ըստ անհրաժեշտության կազմակերպվում է երկարօրյա ուսուցում:

	Լավ	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները զգալի չափով ներգրավված են ուսումնական գործընթացում, առկա է դպրոց համայնք արդյունավետ համագործակցություն, երբեմն իրականացվում են արտադպրոցական միջոցառումներ, առկա է երկարօրյա ուսուցման կազմակերպման հնարավորություն:
	Բավարար	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները որոշ չափով ներգրավված են ուսումնական գործընթացում, առկա է դպրոց համայնք բավարար չափով համագործակցություն, հազվադեպ իրականացվում են արտադպրոցական միջոցառումներ, որոշ չափով առկա է երկարօրյա ուսուցման կազմակերպման հնարավորություն:
	Անբավարար	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները ակտիվորեն ներգրավված չեն ուսումնական գործընթացում, առկա չէ դպրոց համայնք համագործակցություն, չեն իրականացվում արտադպրոցական միջոցառումներ, չկա երկարօրյա ուսուց ման կազմակերպման հնարավորություն:

ՌԻՍԿԵՐԸ

Ռիսկերը ցանկացած ծրագրի իրականացմանը խոչընդոտող հնարավոր անցանկալի և անսպասելի գործոններն են: Ցանկացած ծրագիր կամ ձեռնարկված գործողություն կապված է մի շարք ռիսկերի հետ, ուստի դպրոցի զարգացման ծրագրի իրականացումն էլ ունի իր ռիսկային գործոնները, որոնք կարող են ինչ-որ կերպ խանգարել ծրագրում նախատեսված նպատակների իրականացմանը:

Դպրոցի զարգացման սույն ծրագրով նախատեսված նպատակների իրագործումը խոչընդոտող ռիսկերից են՝

h/h	Գործողություն	Ռիսկերը	Ռիսկերի ազդեցության նվազեցմանն ուղղված գործողությունները
1	Դպրոցի շենքային պայմանների և ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Դպրոցի սահմանափակ ֆինանսական հնարավորություն	Լրացուցիչ ֆինանսական միջոցների ձեռքբերում, դրամաշնորհային ծրագրերի մասնակցություն, հովանավորների աջակցության ձեռքբերում, տնտեսումներ
2	Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի համալրման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Դպրոցի սահմանափակ ֆինանսական հնարավորություն, նյութատեխնիկական բազայի ոչ բավարար հագեցվածություն	Ֆինանսական միջոցների ճիշտ պլանավորում, լրացուցիչ միջոցների հայթայթում
3	Կազմակերպչական և մեթոդական աշխատանքների ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Դպրոցի աշխատակազմի մասնագիտական պատրաստվածության մակարդակի խոչընդոտներ	Մանկավարժներին մասնագիտական և մանկավարժական պատրաստվածության մակարդակը բարձրացնելու նպատակով վերապատրաստման դասընթացներին ընդգրկում
		SՀՏ գործիքների օգտագործման արդյունավետության ցածր մակարդակ:	Էլեկտրոնային կրթական ռեսուրսներից օգտվելու կարողությունների զարգացում

4	Կրթության որակի և ուսուցման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Սովորողների մոտիվացիայի ցածր մակարդակ	Օժտված երեխաների հետ տարվող աշխատանքներ, ուսման մեջ հաջողություններ ունեցող սովորողների խրախուսում, կայացած շրջանավարտների հետ հանդիպում
5	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների հետ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Ծնողական համայնքի կողմից դպրոցի գործունեության մասնակցության պասիվություն	Դպրոցի հեռանկարային ծրագրերին, ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների արդյունավետ կազմակերպմանը ծնողների ներգրավում
		Շահագրգիռ կողմերի զբաղվածությամբ պայմանավորված ոչ հաճախակի հանդիպումներ	Հեռավար հարթակներում հանդիպումների և քննարկումների կազմակերպում

**ԳՈՐԾԸՆԹԱՑԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ՄԻՋՈՑՆԵՐԸ
ԵՎ ՆՅՈՒԹԱՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՊԱՐԱԳԱՆԵՐԸ**

Դպրոցի զարգացման ծրագիրը ենթադրում է որոշակի ֆինանսական ծախսեր, իսկ դպրոցի ֆինանսավորումը, որպես կանոն, սահմանափակ է: Պետական ֆինանսավորումը բավարարում է հիմնականում աշխատավարձերի, հարկերի, կոմունալ վճարումների, գրենական, տնտեսական միջոցների, անհրաժեշտ ծառայությունների ծախսերի վճարմանը: Այս առումով զարգացման ծրագիրն իրագործելու համար անհրաժեշտ է ճիշտ կողմնորոշվել և կատարել իրատեսական պլանավորում՝ հաշվի առնելով դրված նպատակների առաջնահերթությունը:

Շատ կարևոր է, որ, անկախ ազատ ֆինանսական միջոցների առկայությունից, տնօրենը կարողանա գտնել ուղիներ առաջին հայացքից անլուծելի թվացող խնդիրների լուծման համար: Ես կարծում եմ, որ հենց դրանով է նաև պայմանավորված տվյալ ուսումնական հաստատության առաջընթացն ու զարգացումը:

Նախատեսված նպատակների իրագործման և անհրաժեշտ նյութատեխնիկական պարագաների ձեռք բերման համար կարող են օգտակար լինել տարբեր դրամաշնորհների մասնակցությունը, բարեգործական միջոցառումների կազմակերպումը, բարեգործների օժանդակությունը, ինչպես նաև թույլատրված ձեռնակատիրական գործունեությունը, ինչպիսիք են՝ լրացուցիչ հանրակրթական ծրագրերի իրականացումը, արտադպրոցական դաստիարակության կազմակերպումը, համակարգչային ծրագրերի և լեզվի ուսուցման կազմակերպումը, ինչպես նաև ուսումնասարտադրական գործունեության ծավալումը և արտադրանքի իրացումը:

Զարգացման ծրագրի իրականացման համար անհրաժեշտ են մարդկային, բյուջետային և նյութատեխնիկական հետևյալ միջոցները՝

h/h	Գործողություն	Մարդկային ռեսուրս	Ֆինանսավորման աղբյուր	Նյութատեխնիկական միջոցներ
1	Դպրոցի շենքային պայմանների և ենթակառուցվածքների բարելավման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Տնօրեն, վարչատնտեսական համակարգող, շինարարներ	Պետական բյուջե, դրամաշնորհային ծրագրեր, հովանավորչական միջոցներ	Անհրաժեշտ շինարարական պարագաներ

2	Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի համալրման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Տնօրեն, վարչատնօրենական համակարգող	Պետական բյուջե, դրամաշնորհային ծրագրեր, հովանավորչական միջոցներ	Գույք, մարզագույք, համակարգչային տեխնիկա, սարքավորումներ
3	Կազմակերպչական և մեթոդական աշխատանքների ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ, վերապատրաստողներ	Դպրոցի բյուջե	Մեթոդական գրականություն, էլեկտրոնային ռեսուրսներ
4	Կրթության որակի և ուսուցման արդյունավետության բարձրացման ուղղությամբ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Տնօրեն, փոխտնօրեն, ՄՄ նախագահներ, ուսուցիչներ	Դպրոցի բյուջե	Դիդակտիկ պարագաներ, մեթոդական գրականություն, առարկայական պաստառներ, էլեկտրոնային ռեսուրսներ
5	Կառավարման և խորհրդակցական մարմինների հետ նախատեսվող միջոցառումներ ու գործողություններ	Տնօրեն, խորհրդի անդամներ, ծնողներ, ՏԻՄ ներկայացուցիչներ	-	Միջոցառումների կազմակերպման անհրաժեշտ պարագաներ

ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԵԽԱՆԻԶՄՆԵՐԸ

«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 11-րդ հոդվածի 1-ին կետի 9-րդ ենթակետի համաձայն դպրոցի զարգացման ծրագրի կատարման վերահսկումը դպրոցի խորհրդի օրենսդրական պարտականությունն է: Սակայն զարգացման ծրագրի մոնիթորինգը տնօրենի ամենօրյա աշխատանքային պարտականությունն է, որն իր մեջ ներառում է՝

- ծրագրի իրականացման ուղղությամբ կատարված աշխատանքների վերլուծություն, վերլուծության արդյունքում միջոցառումների վերանայում, այդ ուղղությամբ մանկավարժական խորհրդի առաջարկությունների քննարկում,
- ուսուցիչների և սովորողների գործունեության շարունակական թեմատիկ, ընթացիկ, անհատական և կանխարգելիչ վերահսկողության իրականացում,
- ծրագրի իրականացման տարեկան ամփոփում և արդյունքների ներկայացում դպրոցի կառավարման և մանկավարժական խորհուրդներին:

Վերահսկողության նպատակն է՝

- կրթության որակի բարձրացումը,
- կրթական ծրագրերի իրականացումը՝ ըստ չափորոշչային պահանջների,
- կրթական գործընթացի պատշաճ իրագործումը,
- կարգապահական նորմերի պահպանումը,
- նոր պլանների մշակումը:

Արդյունավետ վերահսկողություն իրականացնելու համար անհրաժեշտ է՝

- մշտապես հետևել աշխատանքների ընթացքին, լինել աչալուրջ,
- անցկացնել ներքին գնահատում,
- պարբերաբար պահանջել տեղեկություն կատարված աշխատանքների վերաբերյալ,
- միջոցներ ձեռնարկել թերությունների վերացման ուղղությամբ,
- գնահատել արդյունքը:

Ծրագիրը մշակելիս հիմք են ընդունվում դպրոցի կրթական, ֆինանսական, տնտեսական և այլ ցուցանիշներ: Այն, լինելով հնգամյա հեռանկարային ծրագիր, որքան էլ ճիշտ պլանավորված լինի և որքան էլ ճշգրտորեն հաշվարկված լինեն խնդիրներն ու գործողությունները, ժամանակի ընթացքում, մի շարք օբյեկտիվ և սուբյեկտիվ գործոններով պայմանավորված, հնարավոր է ենթարկվի որոշակի փոփոխությունների և սրբագրումների: Այդ պատճառով վերահսկման ամենաարդյունավետ միջոցներից մեկը հնգամյա ծրագրի հիման վրա կազմված դպրոցի գործունեության տարեկան աշխատանքային պլանների կատարողականներն են:

Դրա համար անհրաժեշտ է.

1. յուրաքանչյուր տարի հաստատության կողմից խորհրդին ծրագրի կատարման վերաբերյալ ամենամյա հաշվետվության ներկայացում հետևյալ ձևաչափով`

ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ԱՄԵՆԱՄՅԱ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅԱՆ ԿԱՏԱՐՈՂԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՆԻՇՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐԸ							
N	Միջոցառում / գործողություն	Ակնկալվող արդյունք	Սահմանված ժամկետ	Կատարված աշխատանքի նկարագրություն	Սահմանված ժամկետում միջոցառման / գործողության չկատարման կամ մասնակի կատարման / առկայության դեպքում/ պատճառները	Զարգացման ծրագրում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին առաջարկություններ	Նշումներ
1							
2							
3							
...							

2. Բացի այս` ընդհանուր հաշվետվությունից, զարգացման ծրագրի յուրաքանչյուր բաղադրիչի համար համապատասխան հաշվետվությունների մշակում և ներկայացում, օրինակ`

Մանկավարժական համակազմ – Հերթական ատեստավորման, կամավոր ատեստավորման, տարակարգ ունեցող, տարբեր վերապատրաստումների և դասընթացների մասնակից մանկավարժների քանակը և այդ քանակի փոփոխությունը հաշվետու ժամանակահատվածում,

Աշակերտական համակազմ – հաշվետու ժամանակահատվածում օլիմպիադաների մասնակից, օլիմպիադաներում հաջողություններ գրանցած, ԲՈՒՀ և ՄՄ ուսումնական հաստատություններ ընունված աշակերտների թվաքանակ,

և այլն:

3. դպրոցի խորհրդի կողմից տնօրենին խորհրդատվության և այլ աջակցության տրամադրում,

4. համայնքի և դպրոցի մյուս շահառուների ծրագրի իրականացման և այլ միջոցառումների շարունակական ներգրավում,

5. դպրոցի խորհրդի մասնակցություն տնօրենության կողմից ծրագրի արդյունքների գնահատմանը:

Ելնելով ժամանակի պահանջներից և իրավիճակից զարգացման ծրագիրը ենթակա է փոփոխության և լրամշակման:

ՎԵՐՁԱԲԱՆ

Սույն զարգացման ծրագրի գլխավոր նպատակն է ապագայում ունենալ դպրոց, որտեղ կրթությունը ծառայում է ազգային շահերին, համապատասխանում է տնտեսության և հասարակության զարգացման ապագա ակնկալիքներին, ապահովում է բոլորի համար հավասար պայմաններ և հնարավորություններ:

Այսօրվա և ապագայի դպրոցի իմ տեսլականն այն դպրոցն է, որը զարգացման կենտրոն է, այն ոչ միայն գիտելիք ձեռք բերելու և դաս կերտելու դարբնոց է, այլ նաև բազմաթիվ հմտությունների և կարողությունների ձեռքբերման հաստատություն է: Շատ կարևոր է երեխաների ֆիզիկական և հոգևոր դաստիարակությունը, գեղագիտական և գեղարվեստական ուսուցումը: Դպրոցը պետք է երեխային հնարավորություն ընձեռի ինքնադրստրվելու, օգնի երեխային բացահայտելու ինքն իրեն: Դաստիարակության գործում ցանկալի արդյունքի հասնելու միակ ուղին անսահման սերն ու հոգատարությունն է, որը պետք է ունենա երեխայի հանդեպ և՛ ընտանիքը, և՛ դպրոցը, և՛ հասարակությունը: Երեխային համբերատար պետք է դաստիարակել սեփական օրինակով, նրան վերաբերվել ինչպես հավասարը հավասարի, ամենակարևորը՝ հարգանքով:

Իմ գերագույն նպատակներից մեկն այնպիսի դպրոց ունենալն է, ուր ոտք դնող ամեն քաղաքացի՝ լինի աշակերտ, ծնող, թե ուսուցիչ, ընդունի այն, ինչպես իրենը: Միայն այդ դեպքում կարող ենք լիահույս լինել, որ դպրոցին բոլորը կվերաբերվեն հոգատարությամբ, ուշադրությամբ ու կկարևորեն դպրոցի դերը՝ որպես երեխայի ապահով և լուսավոր ապագայի հիմք:

Վստահ եմ, որ ծրագրի իրագործման արդյունքում կունենանք մրցունակ դպրոց, որը կտա ազատ մտածող, ինքնուրույն գործող, բարդ իրավիճակներում կողմնորոշվող, արագ և առանց դժվարության հաղորդակցվող, հանդուրժող, հայ ժողովրդի և համայն մարդկության ստեղծած մշակութային արժեքները ճանաչող և գնահատող հայրենասեր շրջանավարտներ: